

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ, РЕАБІЛІТАЦІЇ, СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА
ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ**

Ярослав ФІЛАК

КУРСОВА РОБОТА

**з дисципліни «ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ
ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ»**

Методичні рекомендації

Ужгород 2024

Курсова робота з дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях опорно-рухового апарату»: методичні рекомендації / Укладач: к.мед.н., доцент Філак Я. Ф. – Ужгород, 2024. – 40 с.

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях опорно-рухового апарату» підготовлено у відповідності до вимог робочої програми дисципліни, яка включена в навчальний план підготовки бакалаврів зі спеціальності 227 Терапія та реабілітація. У методичних рекомендаціях наведено вимоги до написання, оформлення та захисту курсової роботи, взірці оформлення титульної сторінки, бібліографічних посилань, списку використаних джерел тощо. Методичні рекомендації призначені для бакалаврів та викладачів вищих навчальних закладів зі спеціальності 227 Терапія та реабілітація.

Рецензент:

Сабадош М.В. канд. наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
кафедри фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти
факультету здоров'я та фізичного виховання ДВНЗ «УжНУ»

Розглянуто та схвалено до друку науково-методичною комісією
факультету здоров'я та фізичного виховання ДВНЗ «УжНУ»,
протокол № 5, від 25 грудня 2024 року

Зміст

Вступ	4
1. Загальні вимоги до курсової роботи.....	6
2. Послідовність написання курсової роботи.....	9
3. Структура, зміст і обсяг курсової роботи.....	14
4. Вимоги до оформлення курсової роботи.....	21
5. Мова і стиль написання курсової роботи.....	27
6. Терміни подання курсової роботи до захисту.....	28
7. Порядок захисту курсової роботи та критерії її оцінювання.....	28
8. Рекомендації щодо підготовки та захисту курсової роботи.....	34
9. Список використаних джерел.....	37
10. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет.....	38
11. Додатки.....	39

ВСТУП

Курсова робота - це самостійне, навчально-наукове дослідження студента. У процесі написання роботи під керівництвом викладачів кафедри студенти опановують методи та набувають вміння проведення наукового дослідження. Написання курсової роботи має допомогти формуванню творчого мислення студента, перевірити навички збирання, аналізу та інтерпретації джерел й літератури, вміння формулювати висновки та пропозиції.

Курсова робота з дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях опорно-рухового апарату» є одним із видів науково-дослідної роботи, самостійним науковим дослідженням студента і виконується у відповідності до навчального плану підготовки бакалаврів спеціальності 227 Фізична терапія.

При виконанні курсових робіт у здобувачів формуються:

– *загальні компетентності*, що виражаються у здатностях застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях, критично оцінювати теоретичний та емпіричний матеріал, генерувати нові ідеї щодо розвитку проблематики дослідження, діяти відповідально та свідомо;

– *спеціальні компетентності*, що виражаються у здатності враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, виконувати базові компоненти обстеження пацієнтів та провадити безпечну для пацієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії при захворюваннях ОРА, а також інших областях медицини, формулювати аргументовані висновки та рекомендації, дотримуватись норм професійної етики

Виконання курсової роботи має на меті сформувати у студентів навички проведення наукового дослідження, творчої самостійної роботи, сприяти оволодінню загальнонауковими і спеціальними методами сучасних наукових досліджень, поглибленому вивченню окремого питання, теми навчальної дисципліни, систематизування, закріплення і розширення теоретичних знань,

вмінь та навичок, визначення спроможності їх практичного застосування у вирішенні професійних завдань, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів з фізичної терапії, ерготерапії.

Успішність виконання курсової роботи залежить не тільки від ґрунтовних теоретичних знань із зазначеної навчальної дисципліни, але й значною мірою від володіння методикою наукового дослідження – вміння студентом самостійно знаходити необхідну наукову літературу, планувати та організовувати дослідження, аналізувати фактичний матеріал тощо. У процесі підготовки курсової роботи та її захисту студент повинен показати свою здатність застосовувати обсяг знань, які здобуті ним з навчальної дисципліни, уміння аналізувати та узагальнювати відібраний фактичний матеріал при вирішенні конкретних завдань, що обумовлені темою курсової роботи. Теми курсових пропонуються студентам відповідно до наукової тематики кафедри, з урахуванням наукових зацікавлень студентів. При оцінюванні курсові роботи комісія враховує дотримання вимог оформлення роботи, якість самого наукового дослідження, його наукову новизну, вміння захистити сформульовані положення та висновки.

1. Загальні вимоги та етапи написання курсової роботи

Важливим етапом у процесі навчання є самостійне виконання студентами курсової роботи. Курсова робота є одним із видів наукової роботи, що має індивідуальний характер, дає можливість виявити ступінь та рівень наукової підготовки студента за означеним фахом. Курсова робота – це самостійна дослідницько-реферативна робота, яка спрямована на вивчення конкретної проблеми та дозволяє студентові виробити практичні вміння наукової праці (пошук джерел інформації та робота з ними, реферування наукової та методичної літератури, порівняння кількох поглядів на одну проблему тощо), виявити рівень знань з фаху фізичної терапії, ерготерапії, продемонструвати вміння самостійно мислити, робити узагальнення та висновки.

Курсова робота з навчальної дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях ОРА» виконується з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних здобувачем вищої освіти при вивченні фундаментальних дисциплін «Фізична терапія при захворюваннях опорно-рухового апарату». Це індивідуальне завдання, що передбачає теоретичний аналіз спеціальної науково-методичної літератури, обґрунтування плану обстеження, алгоритму постановки реабілітаційного діагнозу, інтерпретацію результатів відповідних методів дослідження, планування відновних заходів у пацієнтів з конкретними захворюваннями серцево-судинної та дихальної системи. Курсова робота є певним підсумком здобутих здобувачем вищої освіти теоретичних знань, практичних умінь і навичок, творчим вирішенням конкретної задачі щодо об'єктів діяльності фахівців з фізичної терапії, ерготерапії (освоєння алгоритму дій щодо оцінки симптомів, планування обстежень, постановки реабілітаційного діагнозу та планування заходів фізичної терапії у пацієнтів з захворюванням нервової), виконана студентом самостійно під керівництвом викладача згідно із завданням, на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь. Це – своєрідний творчий екзамен, який дозволяє перевірити рівень самостійності мислення

автора, його вміння збирати й опрацьовувати матеріал, робити узагальнюючі висновки.

Тематика курсових робіт має відповідати завданням навчальної дисципліни з урахуванням науково-практичних інтересів здобувачів вищої освіти. Матеріали курсової роботи можуть бути використані для подальшої дослідницької роботи. Під час написання курсової роботи важливим є формування у студентів таких компетентностей:

- самостійно формулювати проблему дослідження, визначати мету, основні завдання, об'єкт й предмет дослідження;
- здійснювати пошук, відбір і систематизацію різноманітної наукової інформації за темою згідно завдань дослідження;
- здійснювати логічний, послідовний, структурований виклад результатів власного наукового дослідження;
- обґрунтовувати наукові висновки і практичні рекомендації;
- публічно презентувати й захищати результати виконаної наукової роботи.

У ході написання курсової роботи студенту слід дотримуватися наступних принципів: самостійності у виконанні; практичної значущості (актуальності); комплексного системного підходу до виконання завдань (розглядати предмет дослідження з різних позицій, під різними кутами, у тісному взаємозв'язку явищ, логічно й послідовно); теоретичного застосування передової сучасної методології й наукових розробок; дослідного характеру; наявності елементів творчості.

Тематика курсових робіт має відповідати завданням навчальної дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях опорно-рухового апарату» і тісно пов'язуватися з практичними потребами спеціальності 227 Терапія та реабілітація. Тематика курсових робіт з навчальної дисципліни щорічно затверджується кафедрою. Студентам надається право вільного вибору теми. Керівництво здійснюється, як правило, найбільш кваліфікованими викладачами кафедри. Науковий керівник призначається студентові кафедрою з метою надання йому теоретичної та практичної допомоги в період підготовки та

написання роботи.

До основних обов'язків наукового керівника курсової роботи відносяться:

- консультування студентів з питань вибору теми курсової роботи;
- допомога студенту в складанні плану курсової роботи;
- надання консультацій щодо вивчення окремих літературних джерел;
- консультування щодо відповідності зібраного матеріалу змісту та тематики курсової роботи;
- допомога у проведенні окремих розрахунків та застосування основних методичних прийомів дослідження;
- консультування студентів у питаннях надання обґрунтованих висновків за підсумками проведеної аналітичної роботи;
- контроль за виконанням окремих етапів роботи;
- консультування студента щодо оформлення курсової роботи;

Після вибору і реєстрації теми на кафедрі студент разом з науковим керівником складають індивідуальний план виконання курсової роботи, в якому вказують основні розділи роботи, їх зміст та термін виконання, який визначається робочим навчальним планом.

Студент періодично інформує наукового керівника про хід написання роботи і консультується з питань, які викликають труднощі. Науковий керівник розглядає і корегує план роботи та дає рекомендації щодо списку літератури. В процесі виконання роботи науковий керівник виступає в ролі опонента, вказуючи студенту на недоліки щодо аргументації окремих положень, оформлення роботи і рекомендує способи їх усунення. Студент зобов'язаний брати до уваги всі висловлені керівником зауваження та рекомендації. Разом з тим, він може враховувати їх лише частково, якщо критичний аналіз рекомендацій дає підстави для відхилення окремих з них. Це пов'язано з тією обставиною, що теоретично і методологічно правильна розробка та висвітлення теми, а також якість змісту та оформлення курсової роботи повністю покладені на його відповідальність.

Курсова робота допомагає студентові системно показати теоретичні

знання з вивченої дисципліни, оволодіти первинними навичками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати, формулювати висновки, пропозиції та рекомендації з предмету дослідження. Виконання курсової роботи повинно сприяти поглибленому засвоєнню лекційного курсу і отриманню навичок у сфері вирішення практичних завдань. Це потребує від студента не тільки знань загальної і спеціальної літератури з теми дослідження, а й умінь проводити педагогічні, експертні та інші дослідження, пов'язувати питання теорії з практикою, робити узагальнення, формулювати висновки та пропозиції. Оцінювання курсової роботи відбувається у вигляді відкритого захисту курсової роботи перед фаховою комісією.

Для того, щоб покращити якість студентських робіт та допомогти їм обмінюватися своїми здобутками проводяться щорічні весняні загальноуніверситетські студентські конференції, на яких студенти ознайомлюють з результатами курсового дослідження. З їх допомогою у студентів формується ще й інші важливі вміння: презентувати свій доробок, публічно захищати висловлені ідеї та тези, долати страх перед аудиторією.

2. Послідовність написання курсової роботи

Обрання теми роботи є першим і надзвичайно важливим кроком. Обираючи тему, слід враховувати її актуальність, можливість проведення запланованих досліджень у конкретних реальних умовах за час, відведений на виконання роботи. Обрання теми визначається насамперед тим, чи може автор організувати дослідження: проаналізувати літературу з обраної проблеми, підібрати методики, знайти потрібну кількість досліджуваних і мотивувати їх.

Перед початком виконання курсової роботи студент має ознайомитись з основними вимогами щодо написання курсових робіт. Крім цього кожен етап виконання курсової роботи має узгоджуватись з науковим керівником. Для раціонального використання часу при написанні курсової роботи слід дотримуватись такого алгоритму:

- вибір теми;
- визначення актуальності, мети і завдань дослідження;

- підбір, аналіз джерел та пошук медичної літератури, що стосується теми курсової роботи;
- складання плану роботи;
- написання вступу;
- написання основного тексту роботи;
- встановлення фактів та їх узгодження;
- формулювання висновків і рекомендацій;
- оформлення списку використаних джерел та додатків;
- підготовка до захисту курсової роботи.

Тему курсової роботи студенти обирають самостійно із запропонованого кафедрою переліку. Темі відповідають тематиці наукових досліджень кафедри. Доцільно при цьому врахувати актуальність тем дослідження, професійні інтереси студента й напрям науково-дослідницької роботи, якщо він вже визначився раніше. До остаточного затвердження тематики можливим є корегування теми відповідно до пропозицій студентів. Це дозволяє стимулювати творчий пошук та самостійність наукового дослідження. Вибираючи тему курсової роботи з тематики, запропонованої кафедрою, студент повинен зорієнтуватись у тому, щоб дослідження, здійснене в процесі розробки курсової роботи, можливо було продовжити в подальших наукових пошуках. Після визначення теми дослідження має бути обґрунтовано метета та дослідницьке завдання. Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також з його кінцевим результатом і шляхом його досягнення. Мета передбачає те, що слід зробити в ході дослідження. Конкретизація мети дослідження відбувається шляхом окреслення конкретних завдань.

Назва курсової роботи повинна бути чіткою, короткою, відповідати обраній спеціальності та суті дослідження. Вибрана тема погоджується з науковим керівником і затверджується на кафедрі. Подальше її змінення або коригування можливе лише з дозволу наукового керівника при достатньому обґрунтуванні змін студентом.

У процесі підготовки до написання курсової роботи підбираються і вивчаються спеціальні літературні джерела відповідно до теми курсової, складається бібліографія. Під час джерелознавчих пошуків необхідно з'ясувати стан вивченості обраної теми сучасною наукою, щоб не повторювати в роботі загальновідомих істин, конкретніше точніше визначити напрями та основні розділи свого дослідження. Дієву допомогу студенту в цьому надає науковий керівник, а також працівники бібліотек. Самостійний пошук літературних джерел здійснюється за допомогою бібліотечних каталогів (систематичного, алфавітного), реферативних журналів, бібліографічних довідників. Особливу увагу слід звернути на періодичні видання: газети, журнали, де можна знайти останні результати досліджень науковців. Методика вивчення літератури, як основа наукового дослідження в курсовій роботі, залежить від характеру й індивідуальних особливостей студента – загальноосвітнього рівня й спеціальної підготовки, ерудиції та особливостей пам'яті, звичок і працездатності. Разом з цим є доцільним дотримання загальних правил опрацювання літератури. Спочатку потрібно ознайомитись з основною літературою (підручниками, теоретичними статтями), а потім – прикладною (методичними розробками, інструктивними матеріалами, статтями про конкретні дослідження тощо). Вивчення складних джерел (монографій) слід починати лише після опрацювання простіших (підручників). Вивчення книг передуює вивченню статей найновіших джерел.

Відібрана література підлягає уважній обробці. Попереднє ознайомлення включає побіжний огляд змісту, читання передмови, анотації. Розділи, що мають особливе значення для курсової роботи, старанно обробляють, звертаючи особливу увагу на ідеї й пропозиції щодо вирішення проблемних питань обраної теми, дискусійні питання, наявність різних точок зору й протиріч.

Починаючи дослідження варто познайомитись з найновішою літературою з даної теми. Новіші праці, як правило, є повнішими і точнішими. Крім того дослідження теми варто починати з узагальнюючих

праць, які дозволять охопити проблемне поле дослідження, а відповідно більш чітко окреслити проблемні позиції, які потребують вирішення. У процесі опрацювання літератури на окремих аркушах або картках роблять конспективні записи, виписки з тексту, цитати, цифровий матеріал. При цьому слід обов'язково робити повні бібліографічні записи джерел: автора, назва книги (статті), видавництва (назви журналу), року видання, обсягу книги (номеру журналу), номеру сторінки з тим, щоб використати ці записи для підготовки списку використаних джерел й зробити необхідні посилання на джерела в тексті курсової роботи.

Будь-яке дослідження ґрунтується на працях попередників. Тому проблема цитування та узагальнення посідає важливе місце при роботі з джерелами. При виконанні дослівних виписок, які пізніше в тексті можуть стати цитатами, потрібно бути особливо обережними. Переписувати потрібно дослівно, включно з помилками і знаками пунктуації. Цитування варто звести до мінімуму і вдаватися до нього лише тоді, коли воно справді необхідне.

Після опрацювання різноманітних джерел та літератури важливим є складання плану курсової роботи. План курсової роботи включає:

Титульна сторінка

1. Вступ;
2. Основна частина (поділяється на кілька підрозділів), що дозволяють розкрити тему;
3. Висновки;
4. Список використаних джерел.
5. Додатки

Очікуваний обсяг тексту курсової роботи – 25 -30 сторінок. В облікований обсяг роботи не включають додатки.

Титульний аркуш Він є основним елементом будь-якої наукової роботи – курсової чи дипломної. З титульного аркуша починається нумерація сторінок, хоча номер сторінки на ньому не проставляється. У курсових роботах зазначають повну назву навчального закладу та його відомчу

підпорядкованість, факультет, кафедру, на якій виконана робота, назву роботи, дані про студента та наукового керівника, місто та рік подання роботи до захисту. Зміст відповідає планові роботи, про який йшлося вище. Вказується лише номер початкової сторінки пункту

Самостійно складений студентом план курсової роботи обов'язково повинен бути погоджений з науковим керівником ще до початку роботи над її текстом. Після остаточного узгодження чернетки з керівником можна оформляти чистовий варіант. Основна частина роботи складається з розділів та підрозділів. Завдання розділів основної частини - переконливо довести та проілюструвати головну думку автора. В основній частині автор послідовно та переконливо викладає факти, аргументи та докази, які він отримав опрацювавши відповідні джерела та літературу. Написання тексту курсової роботи відбувається шляхом систематизації й обробки зібраних матеріалів з кожної позиції плану. Висновок має містити результати проведеного дослідження та зазначаються питання, які потребують подальшого дослідження. Небажано в висновках викладати нові факти та аргументи, які відсутні в основній частині роботи. Висновки повинні відповідати поставленим завданням. Обсяг висновків не повинен перевищувати 1-2 сторінки (не більше ніж 3 – 4 пункти). Наукове дослідження завершується списком використаної літератури.

Текст курсової роботи повинен бути відредагованим, стилістично витриманим як наукове дослідження. Остаточне оформлення курсової роботи здійснюється у відповідності з вимогами щодо написання та оформлення курсових робіт. Слід звернути увагу, що кожен студент несе повну відповідальність за наукову самостійність і достовірність результатів здійсненого ним дослідження.

Виконана курсова робота у встановлений регламентом термін здається на кафедру і після реєстрації передається науковому керівнику для рецензування. У своїй рецензії викладач зазначає позитивні сторони й недоліки курсової роботи, оцінює ступінь самостійності формулювання

основних положень та висновків, наявність елементів творчого пошуку й новизни, величину масиву опрацьованої інформації, дотримання вимог щодо змісту й оформлення роботи, а також робить висновок щодо допуску до захисту з попередньою оцінкою за чотирибальною шкалою. У разі незадовільної оцінки робота повинна бути перероблена з урахуванням зауважень рецензента. Вдруге робота здається з попередньою рецензією.

3. Структура, зміст і обсяг курсової роботи

Курсова робота як теоретико-прикладне дослідження повинна мати певну логіку побудови, послідовність та завершеність. Приступаючи до виконання, студент має чітко уявляти її структуру й основний зміст. Усі її частини повинні бути логічно пов'язані і переконливо аргументовані. Загальний обсяг курсової роботи складає у середньому 30-35 сторінок.

Курсова робота повинна містити такі структурні частини:

- 1) титульний аркуш (1 стор.);
- 2) зміст (1 стор.);
- 3) перелік умовних позначень (за необхідності) (1 стор.);
- 4) вступ (2-3 стор.);
- 5) розділи основної частини (20-25 стор):
 - перший розділ;
 - другий розділ;
- 6) висновки (1-2 стор.);
- 7) список використаної літератури (2-3 стор.);
- 8) додатки (за необхідності).

3.1. Титульний аркуш є першою сторінкою роботи і основним джерелом інформації, необхідної для оброблення та пошуку роботи. Титульний аркуш курсової роботи має обов'язково містити наступну інформацію:

- а) підпорядкованість вищого навчального закладу, його найменування;
- б) назву кафедри;

- в) назву теми курсової роботи;
- г) прізвище, ім'я та по батькові студента;
- д) шифр групи студента;
- е) науковий ступінь, вчене звання, ініціали та прізвище, підпис наукового керівника курсової роботи;
- ж) візу наукового керівника про допуск курсової роботи до захисту; з) місто, рік.

Приклад оформлення титульного аркушу курсової роботи див. у додатку А.

3.2. Зміст повинен відображати конкретний поетапний план реалізації роботи, її структуру і розміщуватись на початку роботи. Він повинен містити назви структурних частин, що точно відповідають їх назві в тексті роботи, із зазначенням їх нумерації та номерів початкових сторінок. Зміст курсової роботи розташовується після титульного аркуша з нової сторінки і має включати:

- а) вступ (із зазначенням номеру початкової сторінки);
- б) назви та номери початкових сторінок розділів і підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Приклад оформлення змісту курсової роботи див. у додатку Б.

Перелік умовних позначень. До умовних позначень відносять специфічну термінологію, уживану в курсовій роботі, маловідомі скорочення, нові позначення. Якщо такі терміни в тексті роботи повторюються менше трьох разів, їх пояснення наводяться в тексті, при першому ж згадуванні; якщо ж вони повторюються в роботі досить часто (більше, ніж три рази), їх розшифровку треба подати перед вступом наукової роботи.

Перелік умовних позначень друкується у вигляді двох колонок, де ліворуч за алфавітом подають термінологію та скорочення, а праворуч – їх детальне пояснення.

3.3. Вступ курсової роботи повинен містити оцінку сучасного

стану обраної проблеми, а також обґрунтування необхідності її розв'язання. У вступі стисло подається загальна характеристика роботи у такій послідовності:

- актуальність теми;
- мета і завдання роботи;
- об'єкт та предмет дослідження;
- методи дослідження;
- публікація за наявності та апробація;
- структура та обсяг роботи.

Вступ за обсягом не повинен перевищувати 2 – 3 сторінок.

При розкритті *актуальності теми* важливо зазначити, чим зумовлена необхідність проведення дослідження: розвитком науки, суспільними потребами, або потребами лікувального або реабілітаційного процесу. Актуальність теми подається у вигляді критичного аналізу та шляхів розв'язання проблеми, обґрунтовуючи значення роботи при захворюваннях ОРА. Визначаються проблеми чи протиріччя, вирішення яких дозволить покращити процес лікування та фізичної терапії, ерготерапії, а також можливі шляхи їх реалізації. Розглядаються передумови, що сприяють вирішенню поставлених проблем чи протиріч. В актуальності висвітлюється розкриття чи не розкриття способів вирішення поставленої проблеми у науковій літературі, тобто приводяться посилання на вчених, які вивчали окремі питання поставленої проблеми. Констатація недостатності досягнутого рівня знань, зумовленого відкриттям нових фактів, виявлення хиб існуючих концепцій чи практики, дозволяє досліднику сформулювати проблему, тобто мету дослідження. Загально прийнято під час викладення актуальності вказувати прізвищата ініціали провідних вчених в Україні та у світі в цілому, які займаються дослідженнями в даній галузі, наводити назви вітчизняних та іноземних наукових установ та організацій із зазначенням міст та країн. При цьому, вимагається, щоб у списку використаних джерел, обов'язково згадувались роботи вчених, які вказані як

провідні у цьому списку,

інакше можна стверджувати, що огляд літератури у роботі проведений недостатньо.

Мета курсової роботи – очікуваний результат вирішення визначеної проблеми із використанням теоретичних, методологічних положень та методів дослідження. При формулюванні мети дослідження важливо не відхилятися від теми, бо чіткість мети сприяє цілеспрямованій діяльності дослідника. Зокрема, метою наукового дослідження може бути, наприклад: вивчення особливостей фізичного розвитку та підготовленості студентів різних напрямів підготовки тощо. Не слід формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», оскільки ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету. Мета та предмет дослідження обумовлюють визначення конкретних завдань дослідження. Вони дають уявлення про те, на що буде спрямоване дослідження, яким чином буде розкрита мета. Це звичайно робиться у формі перерахування: вивчити..., встановити..., визначити..., розглянути ... і т.д.

Далі формулюються *об'єкт та предмет* дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обрання для вивчення.

Предмет дослідження – може бути аспектом розгляду, дає уявлення про те, як розглядається об'єкт, які нові відношення, властивості, аспекти і функції об'єкта розкриває це дослідження.

Публікації та пробація результатів. і Результати роботи можуть бути опубліковані у вигляді тез та наукових статей, які додатково відображають результати курсової роботи, Рекомендовано зазначити на яких наукових конференціях оприлюднено результати проведених досліджень.

Приклад оформлення апробації результатів: Результати дослідження доповідалися і обговорювалися на засіданні кафедри ..., а також було представлено на II Міжнародній студентській науково-практичній конференції (м. Чернівці, (Україна), 22 квітня 2023 року (онлайн). За результатами дослідження опубліковано тези (статтю).

Структура та обсяг роботи. Указується зі скількох розділів складається курсова робота, скільки містить літературних джерел та додатків (за наявності), друкований обсяг роботи та кількість ілюстрованого матеріалу (таблиці та рисунки).

Основна частина курсової роботи складається з 2 або -3 розділів. І кількість питань у роботі узгоджується з науковим керівником залежно від теми курсової роботи. Розділи основної частини починаються з нової сторінки, а завершуються стислими висновками до них. Рекомендовано в основній частині виділяти 2 розділи.

У *першому розділі* подається систематизований виклад теоретичних відомостей про об'єкт, покладений в основу курсової роботи. Перший розділ, з одного боку виглядає як теоретична передумова всієї курсової роботи (служить підґрунтям для подальшого викладення матеріалу), а з іншого – він має засвідчити рівень теоретичної підготовки студента та його ерудицію. Літературний огляд у вигляді самостійної глави (розділу) займає значну частину роботи, за обсягом складає 20-25% основного тексту. У цьому розділі розглядаються, порівнюються і аналізуються точки зору авторів-дослідників з основних питань теми: визначення патології, причини та механізм розвитку, клінічні прояви та проблеми пацієнтів з даною патологією. Незважаючи на те, що перший розділ є теоретичним, в ньому необхідно використовувати ілюстративний матеріал у вигляді таблиць, схем, графіків, діаграм. Обсяг розділу залежить від кількості проаналізованої літератури і обов'язково закінчується коротким висновком (резюме), в якому узагальнюються основні положення, які автор хотів би виділити.

Цитування окремих частин тексту опрацьованої публікації використовуються з метою підкріплення чи обґрунтування власної думки. Можна продемонструвати, що ми поділяємо думку відомих та авторитетних дослідників. Можна використати працю відомого автора як приклад – такий підхід є особливо продуктивним, коли порівнюємо дві і більше позиції.

Використовувати праці інших авторів можна шляхом цитування, перефразовування, або узагальнення.

Перефразовування, переказування, як правило, становить матеріал для більшої частини тексту курсової роботи. Це означає, що вже на етапі нотаток студент починає писати текст своєї праці. У цьому випадку він намагається передати думку автора якнайближче до оригіналу, але використовуючи власну лексику. Зайве нагадувати, вдаючись до цього способу, ми також повинні визнати авторство ідеї за допомогою примітки. Кроки, які дозволяють адекватно передати думки чужого тексту і при цьому уникнути плагіату є наступними:

- Виділити основні ідеї
- Змінити структуру речень
- Використовувати синоніми або слова з подібним значенням, змінювати форми слів.

Узагальнення дозволяє одним реченням передати зміст цілого розділу або цілої авторської праці. Перефразовуючи, узагальнюючи чи цитуючи праці інших авторів, ми передусім маємо на меті висловити власну позицію. Найголовніше, що при цьому слід пам'ятати – наша праця повинна бути передусім нашою працею, написаною нашими словами. Таким чином, використовуємо чужі тексти для того, щоб підтвердити власну думку, проілюструвати нашу позицію, протиставити її думці авторитетів чи продемонструвати слабкість аргументації опонентів. Слід постійно стежити за тим, щоб наша думка не змішувалась у тексті із цитованою. Дослівне запозичення чужого тексту, яке не супроводжується посиланням на джерело, називається плагіатом і суворо карається у науковому середовищі. Робота, автор якої допустився плагіату, знімається з розгляду незалежно від стадії підготовки без права її повторного захисту.

Другий розділ присвячений висвітленню і аналізу сучасних методів обстеження, що застосовуються при певній патології для підтвердження діагнозу та постановки реабілітаційного діагнозу відповідно до теми курсової

роботи (підрозділ 2.1). Розробка програм фізичної терапії та детальним обґрунтуванням методик та параметрів проведення реабілітаційних заходів, кількість процедур, тривалість, тощо (підрозділ 2.2). У разі потреби надаються практичні рекомендації щодо вибору методів лікування та реабілітації. У другому розділі (дослідницькому, аналітичному) основної частини курсової роботи, залежно від теми, студент на основі цифрового матеріалу має можливість продемонструвати навички проведення розрахунків та аналітичної роботи. Інформаційне забезпечення для виконання другого розділу студент може отримати під час проходження клінічної (виробничої) практики при захворюваннях ОРА.

Третій розділ основної частини курсової роботи містить конкретні рекомендації та пропозиції щодо результатів проведення обстежень та реабілітації пацієнтів при травмах і захворюваннях ОРА.

Висновки повинні містити узагальнений виклад основних проблем за темою курсової роботи, оцінку рівня досягнення мети та завдань, поставлених у вступній частині, міркування з приводу практичної цінності роботи в цілому та потенційної ефективності авторських рекомендацій, а також опис нових дослідницьких проблем, виявлених в процесі написання роботи. Висновки краще представляти у вигляді послідовно пронумерованих абзаців, кількість яких повинна бути не меншою, ніж кількість поставлених у роботі завдань (3 – 4). При цьому кожен абзац має містити окремий завершений логічно висновок чи рекомендацію. Висновки є завершальною й особливо важливою частиною курсової роботи, що має продемонструвати результати дослідження, ступінь реалізації поставленої мети й завдань. Загальні висновки з курсової роботи повинні чітко й конкретно відображати суть авторської позиції щодо вирішення поставленої проблеми. Викладаючи результати дослідження доцільно дотримуватися логічної послідовності, стислості й точності формулювань; конкретизувати результати та чітко і переконливо аргументувати свої висновки та рекомендації.

3.4. Список використаної літератури обов'язково має бути наведений наприкінці роботи, починаючи з нової сторінки. Основна вимога до укладання списку літератури – однотипне оформлення й дотримання чинного Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015. Порядкові номери описів першоджерел у списку літератури є номерами посилань на джерела в основному тексті роботи. Рекомендується у роботі посилатись на джерела іноземними мовами та наукові видання з Інтернет-ресурсів. Усі джерела в списку літератури подаються мовою оригіналу. Слід звертати увагу на те, що серед Інтернет-джерел допускається згадування та опрацювання тільки наукових видань, а не будь-яких Інтернет-ресурсів типу сторінок Вікіпедії, форумів тощо. Оптимальний обсяг вивченої літератури при написанні курсової роботи – 15-20 джерел. Приклади оформлення списку використаних джерел див. у додатку В.

3.5. Додатки оформлюють, як продовження курсової роботи, розмішуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи. В додатках розміщують матеріал, що є об'ємним, але необхідним доповненням наукової роботи. До додатків доцільно включати: ілюстраційний матеріал у вигляді графіків, діаграм, великих таблиць, допоміжних цифрових даних, текстів анкет, тестів. У тексті роботи на всі додатки мають бути надані відповідні посилання. Кількість додатків не обмежується, але надмірний їх обсяг також є небажаним.

4. Вимоги до оформлення курсової роботи

Важливим етапом виконання курсової роботи є її оформлення. Наукові роботи здобувачів вищої освіти мають бути виконані з урахуванням державних та галузевих стандартів. Робота оформлюється за такими вимогами: Шрифт – Times New Roman 14 пт. Стиль – «Звичайний»; інтервал – 1,5; абзацний відступ – 1,25 см.; вирівнювання – по ширині. Розміри полів: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20, нижнє – 20 мм. Нумерація починається з 2 сторінки. Цифри вказуються у правому верхньому куті. Зразки оформлення титульних сторінок

подано у додатках. Загальний обсяг курсової роботи – 30-35 сторінок; до основного обсягу не входять додатки, таблиці, що займають сторінку повністю, але усі сторінки нумеруються.

Зразок оформлення титульної сторінки та змісту роботи подано у додатках.

При написанні курсової роботи необхідно звертати увагу на:

1. Прізвища, назви установ, організацій та інші власні назви у роботі наводять мовою оригіналу. Допускається транслітерувати власні назви й наводити назви організацій у перекладі на мову роботи, додаючи (при першій згадці) оригінальну назву.
2. Текст роботи поділяють на розділи та підрозділи (за потреби – на пункти та підпункти). Заголовки кожної структурної частини роботи (наприклад, ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ і т.д.) друкують з нової сторінки, жирним шрифтом великими літерами симетрично до тексту, не підкреслюючи. Переноси слів у заголовках не допускаються. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох речень, їх розділяють крапкою. Відстань між заголовком і текстом має бути за машинного способу – не менше два рядки. Заголовки підрозділів набирають з абзацу маленькими літерами (крім першої великої), жирним шрифтом, не підкреслюючи, без крапки в кінці.
3. Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, пункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту. Кожен розділ слід починати з нової сторінки.
4. Не нумерують такі структурні частини, як «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ».
5. Розділи роботи нумеруються арабськими цифрами (1, 2, 3...) без крапки й знака № (наприклад: Розділ 1). Підрозділи нумерують арабськими цифрами в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу й підрозділу, розділених крапкою. Після номера підрозділу крапку не ставлять, наприклад, «2.3» (третій підрозділ другого розділу).
6. Сторінки роботи нумерують арабськими цифрами, дотримуючись

наскрізної нумерації по всьому тексту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Титульний аркуш входить до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять.

7. Ілюстрації (рисунки, графіки, схеми) подають відразу ж після їх першого згадування (посилання), позначається словом «Рис.» і нумерують послідовно арабськими цифрами в межах розділу та їх порядку розташування у тексті. Ілюстрація повинна мати назву, на які повинні бути посилання з тексту, рисунки наводяться після цих посилань., за винятком ілюстрацій, наведених у додатку. Номер ілюстрації розміщується під нею і складається з номера розділу й порядкового номера ілюстрації, розділених крапкою. Наприклад: «Рис. 1.2.» (другий рисунок першого розділу). Після номеру ілюстрації подають підпис, що її пояснює.

8. Таблицю розміщують після першого посилання на неї в тексті або на наступній сторінці, а за необхідністю - у додатку. Таблиці нумерують послідовно арабськими цифрами в межах розділу, за винятком таблиць, наведених у додатках. Кожна таблиця повинна мати назву, яку друкують малими літерами (крім першої великої) і розміщують симетрично над нею. У правому верхньому куті таблиці над відповідним заголовком розміщують напис «Таблиця» із великої літери без підкреслення з зазначенням номера таблиці. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу й порядкового номера таблиці, розділених крапкою, наприклад: «Таблиця 2.1» (перша таблиця другого розділу). На всі таблиці мають бути посилання в тексті роботи, наприклад «табл. 2.1». Основні елементи таблиці:

Таблиця _____
номер

Заголовок таблиці

Головка таблиці	Заголовок граф таблиці			
	Підзаголовок граф		Підзаголовок граф	

Заголовки граф таблиць починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком. Заголовки граф, як правило, записують паралельно рядкам таблиці. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери. У кінці заголовків та підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки та підзаголовки граф указують в однині. Також у таблиці обов’язково слід показувати одиниці виміру в скороченому вигляді відповідно до діючих стандартів. Якщо всі показники мають однакову розмірність, то вони виносяться в заголовок. У випадку різної розмірності одиниці виміру надаються окремо в заголовках граф чи строк.

9. Формули розташовують безпосередньо після тексту в якому вони згадуються, посередині сторінки. Формули повинні бути відокремлені від тексту. Вище й нижче кожної формули треба залишати не менше одного вільного рядком. Формули в роботі (якщо їх більше однієї) нумерують арабськими цифрами в межах розділу. Пояснення значення кожного символу й числового коефіцієнта слід давати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають з абзацу, словом «де» без двокрапки. Переносити формули на наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, повторюючи знак операції на початку наступного рядка. Рівняння і формули треба виділяти з тексту окремими рядками. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (-), множення (x) і ділення (:).

10. Примітки розміщують у роботі після тексту за необхідності пояснення його змісту, таблиці або ілюстрації. Одну примітку не нумерують. Друкують слово

«Примітка» з великої літери з абзацного відступу, не підкреслюють. Після слова «Примітка» ставлять крапку і з великої літери в тому ж рядку подають текст примітки. *Приклад:* Примітка. _____

Декілька приміток нумерують послідовно арабськими цифрами з крапкою. Після слова «Примітки» ставлять двокрапку і з нового рядка з абзацу після номера примітки з великої літери подають текст примітки.

Приклад: Примітки:

1. _____

11. Посилання в тексті на джерело при цитуванні – переказі, викладі думок інших авторів своїми словами; при огляді загальних тенденцій наукових досліджень; при зазначенні фактичних даних і результатів попередніх досліджень слід подавати тільки у квадратних дужках, наприклад [1], [1, 4], де цифри 1 і 4 відповідають порядковому номеру праці або джерела у «Списку використаної літератури». Посилання на конкретні сторінки наводити після номера джерела через кому з маленької літери “с.”), наприклад: [1, с. 8].

Якщо використано відомості, матеріали чи твердження з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць тощо з джерела, на яке дано посилання. Неприпустимо робити посилання на неопубліковані та незавершені праці.

Для Інтернет-посилань обов’язково вказувати режим доступу до певного інформаційного ресурсу. Серед Інтернет-посилань найбільш доречні посилання на офіційні сайти організацій та установ.

Цитата (пряме посилання) береться в лапки і обов’язково має посилання на джерело із зазначеним номером сторінки. Цитати звичайно наводять:

- для підтвердження власних аргументів;
- як посилання на авторитетне джерело;
- для критичного аналізу того чи іншого твердження.

В інших випадках краще робити непряме цитування.

12. Список включає цитовану, згадувану та вивчену автором літературу. Визначається автором роботи. Особлива увага приділяється відображенню літератури останніх 5 років, як показник інформованості автора про сучасний стан досліджуваної теми. При складанні списку літератури можливі різні способи розстановки бібліографічних описів джерел: алфавітна; хронологічна; систематична; нумераційна (в порядку появи посилань у тексті роботи). Найчастіше використовується алфавітна розстановка, тобто в абетковому порядку прізвищ авторів або назви джерела, якщо автора не має чи їх більше трьох. Хронологічна розстановка дає можливість всі джерела розташовувати за роками публікацій, а в межах одного року – за алфавітом авторів або назв. При систематичній розстановці літератури бібліографічні описи групуються за галузями знань, окремими темами в їх логічному підпорядкуванні або за главами, розділами роботи, а в середині кожного розділу – за алфавітом чи в хронологічному порядку.

Вказані в списку публікації подають в наступному порядку:

- офіційні та керівні документи;
- роботи вітчизняних й іноземних авторів, надрукованих російською та українською мовами в загальному алфавіті, зважаючи на транскрипцію написання;
- твори вітчизняних та іноземних авторів іноземними мовами, спочатку латинський алфавіт, потім східні мови, якщо є;
- інформація на електронних носіях та в мережі Internet.

Роботи одного автора розташовуються за алфавітом назв, а автори-однофамільці – за алфавітом ініціалів. Скільки б робіт одного автора не було, обов'язково треба вказувати прізвище та ініціали, не замінюючи їх прочерками. В списку літератури використовується нумерація наскрізь. Усі джерела в списку літератури подаються мовою оригіналу.

13. Додатки слід розташовувати в кінці курсової роботи. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично до тексту.

Заголовки додатків розміщуються посередині рядка і позначаються великими літерами української абетки (за винятком Г, І, Ї, Й, О, Ч, Ї), наприклад, «Додаток А». Один додаток позначається як додаток А. Додатки повинні мати спільну з рештою роботи наскрізну нумерацію сторінок. Нумерація ілюстрацій, таблиць та формул, розміщених у додатках, складається з букви додатку і номеру малюнку, таблиці чи формули в ньому, наприклад: «Таблиця В.5» (п'ята таблиця додатку В), «Рис. А.2» (другий рисунок додатку А), «Формула В.2» (друга формула додатку В). Якщо в додатку одна ілюстрація, одна таблиця, одна формула, їх нумерують, наприклад: «Рис. А.1», «Таблиця А.1».

5. Мова і стиль написання курсової роботи

Для наукового тексту характерним є смислова завершеність, цілісність і зв'язність. Виклад звичайно ведеться від третьої особи – про «Я» забувають, а говорять «МИ». Використовують:

- 1) послідовні роздуми: спочатку...; насамперед...; потім...; по-перше...; по-друге...; отже...; таким чином...;
- 2) заперечення: проте, тимчасом, але, тоді як, аж ніяк;
- 1) перехід від однієї думки до іншої: звернемося до...; раніше ніж перейти до...; розглянемо...; зупинимося на...; перейдемо до...; треба зупинитися на...; варто розглянути...;
- 2) результат, висновок: отже...; значить...; як висновок...; на закінчення зазначимо, що...; усе вище сказане дає змогу зробити висновок...; підсумовуючи...; слід сказати...;
- 3) стійкі словосполучення: навести результати; як показав аналіз, на підставі отриманих даних, підсумовуючи вище сказане; звідси випливає, що;
- 4) при посиланні на когось: за повідомленням...; на думку...; за даними...; варто погодитись з...; на нашу думку....

6. Терміни подання курсової роботи до захисту

Робота може бути прийнятою до розгляду та подальшого захисту, якщо вона надійшла на кафедру у строк, визначений календарним планом кафедри та завчасно повідомлений студентам. Усі курсові роботи, які надійшли після офіційно встановленого терміну, можуть бути прийняті тільки за спеціальним розпорядженням завідувача кафедри чи за умови встановлення додаткових термінів здачі, які визначаються кафедрою.

Курсова роботи до захисту не допускається, якщо вона:

- подана науковому керівнику на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушенням строків, встановлених календарним планом кафедри;
- написана на тему, яка своєчасно не була затверджена по кафедрі;
- виконана не самостійно;
- побудова структури не відповідає вимогам;
- недбало оформлена.

Якщо матеріали роботи містять недопустимі прямі запозичення, то процедура захисту не проводиться, а за результатами курсової роботи виставляється оцінка «незадовільно».

Повторний захист курсової роботи з однієї і тієї ж навчальної дисципліни допускається не більше двох разів.

7. Порядок захисту курсової роботи та критерії її оцінювання

Заключним етапом є захист курсової роботи. Він проводиться у строки, визначені деканатом. Захист курсової роботи відбувається відкрито (можуть бути присутні як студенти так і викладачі ЗВО) при участі наукового керівника перед комісією у складі завідувача та провідних фахівців кафедри основ медицини. Захист складається з доповіді студента за темою роботи та відповідей на запитання й проходить за таким сценарієм: голова комісії перед початком захистів робіт встановлює регламент, оголошує тему роботи, ім'я та прізвище студента, надає йому слово; після доповіді за дозволом голови члени комісії задають доповідачу запитання, далі запитання задають

присутні.

Студент готує доповідь (до 10 хвилин), в якій чітко та лаконічно викладаються основні положення курсової роботи. Доповідь студента на захисті проводиться за таким планом: тема роботи; суть проблеми та її актуальність; мета та завдання дослідження, їх новизна та значення для практики; методологія вирішення завдань; результати дослідження і висновки.

Головну увагу слід приділити актуальності досліджуваної проблеми, її невивченим аспектам, основним результатам дослідження та власним висновкам і рекомендаціям. До захисту курсової роботи бажано підготувати мультимедійну презентацію у програмі Power Point на електронному носії, в якій розмістити ілюстративний матеріал (малюнки, таблиці, схеми тощо), для полегшення сприйняття змісту роботи.

Мультимедійна презентація створюється із дотриманням таких правил:

1. Презентація виступу на захисті курсової роботи зазвичай не повинна перевищувати 15 слайдів (орієнтовно 1-2 слайди на хвилину промови).
2. Усю текстову інформацію рекомендується ретельно перевірити на відсутність орфографічних, лексичних, граматичних і стилістичних помилок.
3. Фон слайдів презентації бажано обирати однакове для всієї презентації. Можна скористатися шаблонами, що містить програма.
4. Кольори схем, діаграм, малюнків рекомендується робити яскравішими за тло, а, отже, краще використовувати світле тло з невеликою кількістю декоративних елементів.
5. Ефекти анімації повинні допомагати сприйманню інформації, а не бути самоціллю і не відволікати увагу слухачів від змісту презентації.
6. Бажано не використовувати складних прописних шрифтів.
7. Розмір шрифтів має бути не менше, ніж 20-36 pt.
8. В одному слайді доцільно вміщувати не більше, ніж 10-12 рядків

тексту.

Демонстрація презентаційних матеріалів, яка розміщена на 12-15 слайдах, повинна мати такі складові інформації:

- титульна сторінка, де вказано тему роботи, прізвище й ініціали студента, номер групи, спеціальність – 1 слайд;
- вступ, де визначено об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження, вказано структуру роботи – 3 слайди;
- стислий виклад інформації основної частини дослідження, що містить висновки за кожним розділом, проілюстрований схемами, таблицями, діаграмами – 7-9 слайдів;
- висновки, рекомендації, пропозиції – 1-2 слайди.

Хоча доповідь, зазвичай, готується у письмовій формі, виступати слід вільно, не зачитуючи текст. Під час захисту курсової роботи студент має виявити глибокі знання з вивчених розділів курсу, вміти розкрити зміст розглянутих у курсовій роботі положень та викласти власні результати, отримані під час написання роботи, не обмежуючись переказом положень, наведених у спеціальній літературі.

Завершивши виступ, студент зобов'язаний коротко і, разом з тим, вичерпно відповісти на запитання членів комісії. Студент під час відповідей має право користуватися своєю роботою. За змістом та стилем доповіді та відповідями на запитання члени комісії визначають рівень знань студента, його вміння виступати та аргументовано відстоювати власну точку зору.

По закінченні захисту всіх робіт комісія проводить п'ятихвилинну нараду, після якої голова комісії оголошує результати проведеного захисту та загальні оцінки.

Курсова робота, яка відповідає викладеним у робочій програмі та методичних рекомендаціях вимогам, оцінюється за стобальною шкалою з урахуванням якості виконаної роботи, виступу студента і його відповідей на запитання членів комісії по захисту. Слід пам'ятати, що висока якість виконаної курсової роботи не є гарантією її високої оцінки, оскільки оцінка

може бути зниженою через некваліфікований захист курсової роботи.

У процесі оцінювання курсової роботи враховується низка важливих критеріїв, які представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Критерії оцінювання курсової роботи

№ з/п	Складові оцінки	Кількість балів
Оцінка за оформлення роботи		
1	Оформлення роботи: наявність обкладинки, титульної сторінки згідно вимог	0-5
2	Дотримання вимог до розміщення тексту на сторінках, ілюстрацій і таблиць	0-5
3	Структура роботи (наявність вступу, основних розділів, висновків, списку використаних джерел); дотримання вимог до встановлених обсягів кількості сторінок	0-10
	Разом:	0-20
Оцінка за змістове наповнення роботи		
1	Формулювання актуальності, мети і завдань, новизни та практичного значення роботи	0-5
2	Відповідність змістового наповнення основних розділів роботи темі, меті та завданням дослідження	0-15
3	Стилістика та логічність викладення матеріалу: правильне використання спеціальної термінології, грамотність літературної української мови	0-10
4	Відповідність висновків поставленим завданням	0-5
5	Бібліографія: наявність робіт останніх п'яти років; оформлення бібліографії відповідно до діючих стандартів; дотримання етики посилань	0-5
	Разом:	0-40

1	Якість доповіді студента, спроможність чітко та лаконічно викласти основні результати дослідження	0-15
2	Повнота та логічність відповідей на поставлені питання	0-10
3	Якість проведеної презентації (якість представлених слайдів, їх зміст, володіння презентаційним матеріалом)	0-5
4	Разом:	0-40
5	Загальна оцінка за курсову роботу	0-100

Оцінка за написання та оформлення курсової роботи виставляється керівником до захисту роботи. Перевірка та оцінювання курсової роботи здійснюються комісією за 100-бальною шкалою оцінювання, а також – за шкалами ECTS та національною (табл. 2).

Таблиця 2

Загальна шкала оцінювання: рейтингова, національна та ECTS

СУМА БАЛІВ за 100- бальною шкалою	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	не задовільно з можливістю повторного складання	

1-34	Ф	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	---

Таким чином, оцінювання курсової роботи за 4-бальною (традиційною) шкалою відповідає таким критеріям оцінювання:

А) оцінка « відмінно» (90-100 балів) ставиться, якщо студент:

- 1) показав глибокі теоретичні знання тієї дисципліни, з якої виконана курсова роботи;
- 2) оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати, формулювати висновки;
- 3) дає свої пропозиції і рекомендації з предмету дослідження;
- 4) виконав роботу грамотно літературною українською мовою;
- 5) оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін;
- 6) на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, твердо і впевнено відповів на запитання членів комісії.

Б) оцінка « добре» (74-89 балів) ставиться, якщо студент:

- 1) показав досить високі теоретичні знання тієї дисципліни, з якої виконана курсова роботи;
- 2) оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, але не завжди критично ставиться до використаних джерел та літератури;
- 3) дає свої пропозиції і рекомендації з предмету дослідження, однак відчуває труднощі щодо їх обґрунтування;
- 4) виконав роботу грамотно літературною українською мовою, але допустив нечисленні граматичні та стилістичні помилки;
- 5) оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін;
- 6) на захисті продемонстрував добрі знання з теми дослідження, відповів на запитання членів комісії;

В) оцінка «задовільно» (60-73 бали) ставиться, якщо студент:

- 1) показав достатні теоретичні знання з тієї дисципліни, з якої виконується робота;
 - 2) загалом оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, однак допускає в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу, мають місце окремі фактичні помилки і неточності;
 - 3) не може сформулювати пропозиції і рекомендації з теми дослідження, або обґрунтувати їх;
 - 4) допускає помилки в оформленні роботи та у використанні спеціальної термінології;
- 5) допускає численні граматичні та стилістичні помилки;
- 6) на захисті продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не зміг впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання членів комісії;

Г) оцінка «незадовільно» (менше 60 балів) ставиться в тому разі, якщо автор не розкрив зміст теми, допустив суттєві помилки при викладенні змісту питань та оформленні роботи, на захисті студент проявив повне незнання досліджуваної проблеми, не зміг задовільно відповісти на поставлені питання, що свідчить про несамотійне виконання курсової роботи.

8. Рекомендації щодо підготовки та захисту курсової роботи

Курсова робота для переважної більшості студентів є новою формою розумової діяльності, яка потребує максимальної мобілізації творчих сил. Тільки в муках творчості можливий швидкий і якісний розумовий прогрес. Мозкова функція під час інтенсивної розумової діяльності адаптується до нового рівня активності хвилеподібно в наростаючій прогресії. Інтелектуальні здібності піднімаються на новий рівень, що загалом дозволяє підвищити продуктивність розумових операцій. Іншими словами, всяке долаття труднощів у підготовці роботи іде на користь розумовому вдосконаленню. Невпевненість і страх перед

новизною та невизначеністю об'ємів розумового навантаження характерні для всіх новачків. Але вони поступово зникають у процесі планомірної систематичної роботи. Чим ближче до її завершення, тим цікавішою вона стає. Ця закономірність характерна для будь-якої творчої роботи.

Кожний студент зазвичай старається виконати свою роботу найкращим чином і отримати найвищу оцінку. Практика свідчить, що загальна оцінка за курсову роботу залежить не тільки від якості її оформлення, чіткої доповіді та правильних відповідей. В деякій мірі на оцінку також впливає вміння кожного студента «себе подати», тобто створити навколо позитивний емоційний фон та залишити після свого виступу хороше враження. Адже не секрет, що викладачі звертають однакову увагу як на знання, так і на поведінку студента, навіть на його зовнішність. В цьому сенсі можна говорити про два компоненти оцінки: об'єктивний та суб'єктивний.

Існують базові загальні правила, які у поєднанні з методом "пробта помилок", ретельним спостереженням за реакціями людей на ту чи іншу ситуацію, постійною корекцією власної поведінки, дозволяють обійти помилки та досягти значних індивідуальних успіхів у цьому напрямі. Отже, оволодіти мистецтвом психологічного впливу на оточуючих може будь-хто, хто достатньо вірить у свої здібності і наполегливо працює над собою. Найбільш постійними складовими авторитету є пунктуальність, чесність, правдивість, старанність, працьовитість, уважність, відповідальність, скромність, ввічливість, дисциплінованість, активність, відвертість, впевненість, послідовність вчинків, повага до старших та колег по навчанню, тяга до знань. Викладачам завжди не подобається невихованість, грубість, неухажливість, неповага до оточуючих, безвідповідальність, неохайність, пасивність, нечесність, безцеремонність, жорстокість, невідповідність, некомпетентність, нахабність.

Доповідь на захисті слід починати словами «Шановний голово, шановні члени комісії та присутні!»; завершувати доповідь - словами «Дякую за увагу»; ніколи не використовувати слова «Я провів дослідження...», «Я

визначив...»;

- відповіді на питання необхідно починати словами «Дякую за запитання! Шановний ...!»; всі відповіді повинні починатися після невеликої паузи, яка дозволить сформулювати думку, бути максимально короткими і по суті питання; якщо питання стосується проблеми, яка не досліджувалася, відповідь повинна бути приблизно такою: «Шановний Іване Івановичу! Піднята Вами проблема безумовно заслуговує на увагу, однак її вивчення не входило у завдання наших досліджень. В наступних наших роботах ми безумовно повернемося до її вивчення».

Забороняється на захисті вступати в емоційну суперечку з будь-ким; відповідати потрібно тільки з дозволу керівника захисту; дискусія повинна бути коректною з максимальною шанобливістю до учасників дискусії.

Список використаних джерел

1. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за заг. ред. проф. О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К.: Книга плюс, 2006. – 470 с.
2. Заморський Т.В. Відновлення після ендопротезування кульшового суглоба / Т.В. Заморський – К.: 2011.- 90 с.
3. Жук П.М. Гострі та хронічні ураження опорно-рухового апарату / П.М. Жук. – Вінниця: Континент-Прим, 2002. – 464 с.
4. Медична реабілітація: сучасні стандарти, тексти, шкали та критерії ефективності. Низькоінтенсивна резонансна фізіотерапія і її застосування в реабілітаційній медицині. Посібник /В.П. Личенюк, І.З. Самосюк, Л.І. Фісенко та ін. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2007. – 264 с.
5. Мухін В. М. Фізична реабілітація в травматології: монографія / В. М. Мухін. – Л.: ЛДУФК, 2015. – 428 с
6. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.
7. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник /Л.Щ. Вакуленко [та ін.]; під заг. ред. Л.О. Вакуленко, В.В.Клапчука. – Тернопіль: Укрмедкн.: ТДМУ, 2018. - 371 с.
8. Попадюха Ю.А. Сучасні роботизовані комплекси, системи та пристрої у реабілітаційних технологіях: Навч. посіб. / Ю.А. Попадюха.. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 324 с.
9. Скляренко Є.Т. Травматологія і ортопедія: [підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації]. – К.: Здоров'я, 2005.-С. 252-259.
10. Травматологія та ортопедія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / за ред.: Голки Г.Г., Бур'янова О.А., Климовицького В.Г. - Вінниця: Нова Книга, 2014. - 416 с.
11. Травматологія та ортопедія: Збірник тестових завдань для позааудиторної підготовки студентів до ліцензійних іспитів: Крок - 2," / Бітчук Д.Д., Істомін

- А.Г., Хименко М.Ф., Марюхнич А.О. - Харків: ХДМУ, НТУ "ХПІ", 2004.-224с.
12. Фізична реабілітація, спортивна медицина: піжручник для студ. вищих мед. закладів / В.В. Абрамов, В.В. Клапчук, О.Б. Неханевич [та ін.]; за ред. В.В. Аюрамова, О.Л. Смірновi. – Дніпропетровськ: Журфонд, 2014. – 456 с.
13. Фізична реабілітація при ендопротезуванні органів та суглобів: навчальний посібник [Електронний ресурс]: навч.посібник для студю спец. 227 «Фізична терапія, ерготерапія» /О.О. Глигяна, Ю.В. Копочинська, І.Ю. Худецький; КПІ ім. Сікорського, 2020. – 190 с.

Інформаційні ресурси

1. Конспект лекцій з дисципліни **«Фізична терапія при порушеннях опорно-рухового апарату»** на сайті електронного навчання ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=6214>
2. Робоча програма навчальної дисципліни **«Фізична терапія при порушеннях опорно-рухового апарату»** на сайті електронного навчання ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=6214>
3. <http://www.Iofbonehealth.org/>
4. <http://jenessi.net/fizicheskaya-reabilitaciya/59-3.5.2-mekhanizmy-lechebnogo-dejstvija.html>
5. <http://cet.ustu.ru/sport/method/healthtex/dihanie/>
6. <http://www.medical-enc.ru/sport/travmatologiya>.
7. <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/4727/1/valeckyj.pdf> .
8. http://elibrary.ru/query_results.asp
9. <http://meduniver.com/Medical/Book/11.html>
10. <http://meduniver.com/Medical/Video/28.html>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ, РЕАБІЛІТАЦІЇ, СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА
ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни **Фізична терапія при**
захворюваннях нервної системи

Тема:

Фізична терапія дітей хворих працездатного віку хворих на
артроз колінних суглобів

Студентки_IV_курсу_1_групи
спеціальності 227

Фізична терапія, ерготерапія

Чокнаді Христина Вікторівна

Керівник: _____
(посада, вчене звання, науковий ступінь,
прізвище та ініціали)

Національна шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка ECTS _____

Члени комісії

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

Ужгород – 2024 рік

Приклад оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА, ЕТІОЛОГІЯ ТА ПАТОГЕНЕЗ ХВОРИХ НА АРТРОЗ КОЛІННИХ СУГЛОБІВ.....	5
1.1 Етіологія та патогенез хворих на артроз колінних суглобів.....	7
1.2 Клінічний перебіг хворих з артрозом колінних суглобів.....	9
РОЗДІЛ 2. ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ХВОРИХ НА АРТРОЗ КОЛІННИХ СУГЛОБІВ.....	12
2.1 Методи обстеження хворих на артроз колінних суглобів	12
2.2 Програма фізичної терапії на артроз колінних суглобів.....	13
ВИСНОВКИ.....	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	28
ДОДАТКИ (при необхідності).....	30